

Nøkur orð til og um Rubek Nielsen, lækna

Læknastríðið í Norðoyum hevur nú staðið við í meira enn eitt ár. Í alt ov stórarí hampilgheit hava Norðoyingar barst fyrri at behalda Halvorsen, lækna.

Fólkid var góðtrúgvíð nokk til at rokna við, at lækni Rubek Nielsen kundi skilja, at adressan hevði tvær síður — eina, fyrri dr. Halvorsen, sum skrivað varð og — eina ímóti dr. Rubek Nielsen sum einki var skrivað um.

Tann 15. mars 1953 varð dr. Rubek Nielsen av trimum av fólksins kosnu monnum, ið gjördu seg til Vágarnar einans í hesum örindum — bönadur um at siga starvið sum lækni í Klakksvík frá sær, men skumpaði seg undan við tí meiningsleysa páskoti, at hann, áður enn hann gav svar (sum hann lovaði, men ongantíð virdi Norðoyingum), mátti hoyra ta stöðu, felag hansara tók til hetta.

Var tað læknafelagið, ið sendi inn umsókn fyrri dr. Nielsen?

Nei, felagið var eitt skálkaskýli — tað kunnu öll innsiggja.

Ein og hvør Norðoyingur kann siga sær sjálvum, at tað eyðvitað varð dr. Nielsen persónliga stöðutakan, tað her varði um.

Tað er eitt inngrógvíð misálit, Norðoyingar hava til henda mann, m. a. elvt av slíkum atburði.

Fólkið hevði vóna, at stríðið kundi verða lokið, uttan at avklæða dr. Rubek Nielsen, men sannleikin er tann, at hann sum lækni er ein óynsktur maður við sjúkrabúsið í Klakksvík.

Hann hevur verið her sum lækni, og tað kann vera nokk.

Klakksvík, tann 6. mars 1954.

J. C. Simonsen, Páll Poulsen, Olaf Joensen, Fischer Heinesen, Poul Skarðenni, Hans Jacobsen, Palle Steinberg, Viggo Joensen, E. Olsen, Poul J. Poulsen, J. P. Justesen, Ole J. Jacobsen, Sam E. Jacobsen, J. Fr. Isaksen, Jens Hansen, Anton Kruse, Elias Berg, Eliesar Joensen, Josefina Poulsen, Jona Poulsen, Mathea Skarðenni, Andreas Olsen, Simun Hansen, Sigm. Heinesen, Sámál Johannesen, M. Eliassen, N. J. Joensen, Sigm. Mikkelsen, Sigga Mikkelsen, Joen M. Johansen, O. Gilstón, Hans Chr. Jacobsen, Albert Simonsen, Volmar Johannesen, Sámál J. Heldarskarð, Jens Jacobsen, Mona Jacobsen, Johs. úr Hvalvík,

Niels Lassen, Edvin Johannesen, Alexandra Johannesen, Leo Simonsen, Orlantina Simonsen, Andreas Jacobsen, Hans A. Johannesen, Marita Johannesen, Óli N. Jacobsen, Maria Hansen, Joen M. Johannesen, Elly H. Johannesen, Axel Johannesen, Signhild Johannesen, Jóhan Simonsen, Albin Johannesen, Jógván Sigurðsson, Jóhan E. Eliassen, Jógván S. Højgaard, Eivind Eliassen, J. S. Danielsen, Christian Danielsen, Joen P. Bjartalíð, Niclas Niclasen, Olaf Ellingsgaard, Sámál J. Hendriksen, Esbern Christiansen, Julian Jacobsen, Hans J. Jacobsen, Artur Trygvasson, Absalon Jacobsen.

ÚLVAR Í RØÐI A. T. og tjóðveldismenn

Sum kunnugt vóru tjóðveldismenn á tingi ímóti at hjálpa arbeidar- og fiskimannafyrirøkuni A. T., tá hon fyrri tveimum árum síðani var á tingi til viðgerðar.

Allir menn, ið lisið hava 14. Sept. minnst, hvussu Erlendur Paturssonur hevur tikið sær fyrri at leggja á kroppinum á hesi andelsfyrirøkuni hjá arbeids- og fiskimonnum á Tvöroyri.

Allir arbeidarar, allar arbeidarakvinnur, kommunan og havnarlagið hövdu í neyðartíðum, tá gamla Mortensens virki raplaði tóku hendur saman og við státsins hjálp fingið A. T. hesa mest, desideraða smámannafyrirøkuni, ið nakrantíð er stovnað, ígongd við einum trolara, fiskaturking og handilsvirki.

Arbeidarfelagið átti tá bara 1500 kr fiskagentannafelag um kr. 7000 — tað var alt. ið var at taka til heima. Hartil kom, at havnarlagið lovaði kredit tey fyrstu árin, og kommunan garanteraði fyrri 10.000 kr.

Tað tíð felagið hevði virkað, áðrenn eftirkrigsstrupulleikarnir komu, hevði tað givið fleiri milliónum um árið í hýrum og arbeidslönum. Tað, kann ein siga uttan at gera av, bjargaði Tvöroyri undir krígunum, tá ið hini virkini á plássið lógu at kalla still og »avviklaði».

Men A. T. skuldi skemmast, A. T. skuldi fellast, A. T. skuldi manast fram sum eitt annað kapitalistisk ódjór undir slíkum eyknevnum sum Suðarpólur, ið var gingin saman við Norðpólunum.

Aftaná henda skemdaratburð hætta hesir menn sær at taka orðið kooperatión og andelsfyrirøkur í sín munn. Í tinginum var tann eini talsmaðurin fyrri tjóðveldisflokkurin undir viðgerðini av avtøkuni av landshandlinum so »fripostadur», at hann helt, at tað var andelsleiðin og ikki landshandilsleiðin, vit skuldu ganga. Tá ið so Dam svaraði honum, at við tí ræðuliga hörðu móttöðu, sum allir flokkarnir, ikki minst tjóðveldisflokkurin hevði sýnt andelsleiðini, vildi tað taka langa tíð, kanska 50 ár, áðrenn tann koopera tív tankin hevði fingið ta rót undir seg sum í grannalöndunum Danmark, Nor-egi, Svøríki, Íslandi og Stóra Bretlandi, so vit kundu fáa stórinflýtan av útgerðarvörum á andelsgrundarlagi, svaraði tjóðveldismaðurin, at tað kom at taka styttri tíð enn so, kanska bara 50 dagar.

Hvat siga menn til tilíkan stíveika fyrri ikki at siga frekleika?

Nú er 14. September aftur úti eftir A. T.

Hann varpar Danir, at teir ikki megu fara at gera ta ræðuliga gerð at hjálpa

tí at sanera skuld sína. Lat A. T. fara, rópar Erlendur Paturssonur. Hetta er »kooperatörurine!»

Og breggjar hann sær av drápsuppskotinum hjá Tjóðveldisflokkinum móti A. T. hina ferð á sinni. Jú, tá skutu tjóðveldismenn til at hjálpa við endurreisningini við at læna 1 millión av marshallpeninginum. Tað var bara tað við hesum tá, at ikki eitt einasta oyra var tókt og greitt at fáa av marshallpeninginum. Ta er fyrst nú, tvey ár aftaná, tað er komið so vítt, at menn eru farnir at læna av marshallpeninginum. At skjóta uppá at læna av einum peningi, sum ikki var falur at fáa, var tað sama sum at siga, at fyrirtøkan skuldi detta niður fyrri og doyggja.

Men lopini og rópini um Suðarpólin ímóti arbeidarafyrirøkuni A. T. og so hetta uppskotið og tey nýggju álopinu, sum nú aftur dynja í öllum teim borgarligu blöðunum hava jú tað einasta til endamáls, tað er við einhvörjum listi og tiltaki at drepa hesa arbeidara- og fiskimannafyrirøkuni.

Til Dagblaðið

Í Föroya Social-Demokrati nr. 9 svaraði eg aftur uppá grein í Dagblaðnum nr. 14 frá einum sum nevndi seg »Hvalbingur».

Eg segði í grein míni, »at eg ikki fataði at blaðstjórin vildi taka ábyrgd av slíkum tvælt, men möguliga at hann var av sama slag sjálvar.» Í »Dagblaðnum» nr. 17 svarar blaðstjórin aftur, og visir tað seg, sum at hesi orð hava sligið hann fyrri bróstið. Heldur seg nú hálvavegna hava gitt rætt, at tað má vera hesin sami maður, sum eina tíð skrivaði í Sosialinum undir merkið »Hvalbingur», men er ikki heilt visir í síni sök, tí hann hevur eingi prógv fyrri at so er, uttan bert ein giting, tí eg svaraði aftur í Sosialinum.

Í sínum aftursvari sigur hann soleiðis: »Vit gittu tá at hesin ikki var úr Hvalba.» Tá ið tygum orðbera tygum soleiðis, so halda tygum, at allir Hvalbingar hava eina slíka virðing fyrri og álít á »Dagblaðið» og tess fylgisneytum: men tað kann vera, at tygum fara heilt skeivur, tá tygum hava ein slíkan hógan tanka.

Tað kann eisini vera, at tann virðing og tað álít tygum meta Hvalbingar at hava havt fyrri Dagblaðnum, er við at hvørva sum dögg fyrri sól.

Eg sigi: »Tað kann vera, annars skulu vit biðja til heystar, tá vera vit at fáa ta rætt myndina av tí virðing og áliti tygum halda Hvalbingar hava fyrri Dagblaðnum og tess fylgisneytum.

Sum tygum siggja, so fáa tygum aftursvar í Sosialinum — og síðan kunnu tygum gita gátur í Dagblaðnum, sum tygum vilja og eisini nýta orðið »fals». Orðið »fals» hóskar kanska heist til tygum sjálfan í nógvum förum.

Eg skal eisini lata blaðstjóran á Dagblaðnum vita, at mer ikki nýtist at skriva ábreiðslur móti Dagblaðnum ella öðrum undir »huldimerki».

D. J. Sørensen

Úr tinginum

Umsókn úr Fuglafirði um lán til trolarakeyp.

Á síðsta fundi áðrenn tingið fór heim kom málið til 2 viðgerð.

M. Holm, Fuglafirðingur hava í kvittan at stovna partafelag við partapeningi 100.000 kr. og atla at læna 500.000 kr. 2 veðrætti. Áðlanin er so at keypa Nólsoyar Páll og rokna teir við at seljarin vil lata 1. millión standa sum 1 veðrætt í bátinum. Fíggarnevndin hevur kanna um tað er mögult at fáa Marshallán, men hetta tykist ikki at vera mögult. Málið er ikki nóg væl upplýst, og má kannast nóg gjøllari áðrenn stóða kann vera tikin til tað. Meiraltin (sambandog fólkafløkkur) setur tí uppskot um at Landsstýri verður biðið um at halda fram við samráðingunum.

J. Fr. Øregaard, Endurnýggjan av skipaflotanum er sjálvandi týðningarmiklasta mál á tingi í hesi tingsetu, tí einki er meira tørvur á enn at fáa skip til landið, arbeidisamboð til fólkid.

Á fyrstu síðu er tað stóra misprent komið í, har tað stendur: »... verða allir sáttmálar millum feløgini galdandi til 1 januar...», at hitt avgerandi árstalið »1955» ikki er komið við.

Lögtingið hevur fyrri fáum dögum síðani samtykt uppskot um endurnýggjan av skipaflotanum, hvareftir tað kan vera mögult at veita sum lán til nýgg skip 60 % av keyppeninginum og 30 % í tilskot (15 % frá lögtingi og 15 % frá stat) meðan keyparin sjálvur skal skaffa 10 %. Henda samtøka, nú sækir um lán hevur í partapeningi 100.000 kr. og rokna við at hesin peningur kann ókjast upptil 150.000. Um nú tingið gongur umsóknarunum á móti við at veita teimum 15 % í studning og 400.000 í lán, sum ikki er meira enn 27 % av keyppikostnaðinum vilja teir hava í tókum peningi til rakstur og annað kr. 275.000. Har afturat vilja eigarnir binda seg til at seta sum trygd fyrri afturrindan av lánum 1/3 av hýru sýni. Tað er upplýst at manningin á Jóannes Patursson ið ár fekk í hýru 750.000. Nólsoyar Páll er skip av sama slag. Tað skuldi so statt verið líkindi til at gingið umsóknarunum á móti.

Poul Petersen. Eg kann ikki taka undir við minnilutanum, nú heinan vegin at taka stöðu til málið, men eg vil visa til punkt B. hjá fiskivinnunevndini (sum er soljóðandi: »Landsstýri verður biðið saman við fólkatingsmonnum at fóra tingingar við dansk ar myndugleikar um finansiering av hesum málið (endurnýggjan av skipaflotanum) og eg ivist ikki í at tað skal eydnast at finna ein loysning sum har skotið uppá.

Uppskot. Javnaðar- og sjálvstýrisflokksins.

§ 1.

Landsstýrið verður heimlað úr landskassanum ella av tí peningi, ið er avlagdur til endurnýggjan av skipaflotanum at jatta samtøku í Fuglafirði til keyp av s/tr. Faraday (Nólsoyar Páll): 1) kr. 225.000. — í studning svarandi til 15 % av keyppeninginum, 2) kr. 400.000. — í láni til treytir, ið landsstýrið verður hólður vera hóskandi og ríma við tað, ið ætlast at verða við öðrum lánum til endurnýggjan av skipaflotanum.

§ 2.

Studningurin og lánið verða annars treytað av, at samtøkan í minsta lagi hevur tókum partapening uppá kr. 150.000 — ella 10 % av keyppikostnaðinum, og at lógir samtökunnar eru skipaðar soleiðis, at landsstýrið kann góðtaka tær.

Uppskot: fólkafløks-sambandsmanna.

Landsstýrið verður biðið um at halda fram við samráðingunum.

Tjóðveldisflokkurin hevði einki uppskot.

Klædnatollurin

Hesin tollur, ið er tann mest órættvís hetta stýrið hevur ábyrgd fyrri, setti javnaðarmenn og sjálvstýrismenn uppskot um at taka av. Men uppskotið varð felt. Tó fórði javnaðarmenn stríðið til at tollurin á oljuklæði og sjóklæði av plastikk varð avtíkin.

Týsdagin 16. mars fyllir Poul Olsen, Funnings-Pól Vestmanna 75 ár.